

Zeitschrift: Annalas da la Societad Retorumantscha
Herausgeber: Societad Retorumantscha
Band: 112 (1999)

Rubrik: Cronica
Autor: [s.n.]

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. [Siehe Rechtliche Hinweise.](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. [Voir Informations légales.](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. [See Legal notice.](#)

Download PDF: 02.04.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Cronica

In algordanza da dr. Robert Zaccaria Ganzoni-Buchli, Schlarigna 1925–1999



Als 23 da favrer 1999 es mort Robert Zaccaria Ganzoni per consequenza d'ün infarct. Trais dis pü tard avain tut cumgià d'el cun resen-tida e gronda malavita. La numerusa partecipaziun sün seis ultim viadi vers il sunteri da San Gian ha demuossà cleramaing quanta simpatia ed apprezzaziun cha'l defunt e sia famiglia gioda illa populaziun da nossa val.

Robert es nat a Schlarigna als 28 da lügl 1925 sco terz uffant da Robert Corrado ed Ulrica Ganzoni-Campell. El es creschü sü insembel cun sias sours Maria Ursina, Anna Pitschna e Rica a Cuaira ed a Schlarigna.

Aint illa quarta classa dal gimnasi da la scoula chantunala n'ha inscuntrà a Robert per la prüma jada. In seguit s'ha sviluppà tanter da nus ün'amicizcha cordiala chi s'ha tshunca crudelmaing tras sia mort. Eu mai nun invlidarà quant fidel e da bun cour cha Robert es stat in-vers mai e mia famiglia. Quists impissamaints d'arcugnuschentscha stögl exprimer qua, eir schi van pro essenzialmaing be a mai sves, a mai chi ha propi fadia da scriver quistas lingias sainza resentidas emo-ziuns.

Davo il stüdi da giurisprudenza a Turich ed a Berna ha Robert fat seis practicum d'advocat pro dr. Hans Bener a Cuaira e pro dr. Chasper Ans Vital a Scuol. Dal 1956 ha Robert avert seis agen büro d'ad-

vocatura e notariat a Schlarigna e San Murezzan. In seguit ha Robert sviluppà ün'actività insolita. Probabelmaing nun es quista usche cuntschainta sco ch'ella meritess. Robert evitaiva intenziunadamaing quel tun sbrajaditsch chi voul far effet cun trar la sua dal sain grand. Dad uffant insü es Robert stat adüsà vi d'ün ambiaint cultivà, chi rendaiva consciaint ils dovairs culturals e politics da minchün. Quista persvasiun d'eira per uschedir il fil cotschent trasoura a tuot quai ch'el pigliaiva per mans. Quista mentalità til ha accompagnà in sia lavur sco president dal Tribunal Districtuel Malögia almain tant sco in seis ingaschamaint sco parsura da la Protecziun da la Patria, Secziun Engiadina e Vals dal süd.

I fa dabsögn da trar adimaint qua ils fats istorics da quist ultim tschientiner per incleger meglder la vita da Robert. Intant cha la prüma mità dal secul passà es statta buollada da las duos guerras mundialas e da bleras confusiuns politics ed economicas, es la segunda mità statta guidada d'ün nouv pensar chi ha drivi ils ögls invers nouvs orizzonts politics ed economics. Per l'Engiadina vulaiva que dir: Adieu als buns affars d'üna jada a l'ester e s'orientar danövmaing seguond que chi po spordscher nossa val stess. Quist'orientaziun nouva, tscherchand existenzas dürablas, ha drivi la porta a la planisaziun. Planisaziun dals cumüns, planisaziun regiunala e surregiunala.

Quista tematica ha occuppà a Robert dūrant passa 45 ans, ün'incumbenza sten pac populara per el chi portaiva sün sia bindera l'insaina da la Protecziun da la Patria. A fich blers nu d'eira que gnanca zich consciaint cha progress e svilup stopchan as suottametter ad üna regulaziun planisada per cha l'aigna patria nu vegna sursfrüttada e demolida. Daspö 1950 s'ha introdüt be planet quist process d'imprender a far economia perdüraivla cun las cundiziuns dattas i'l agen ambiaint, mo na pro ün e scodün e na subit ... mo, cul ir dal temp pro la majorità.

Vi da quist process ha Robert Ganzoni cuntribui enorm bler e decisiv ed ha cun quai buollà l'Engiadina cum impuls da valur istorica. Per quist e l'oter malpaziaint d'eira l'effet da Robert Ganzoni sco parsura da la Protecziun da la Patria massa pac evidainta, massa zoppada invezza da's preschantar in gazetta. Mo quist gener da politica da planisaziun nu correspuondaiva cun la precauziun, cha Robert vulaiva salvar tras oura. 50 ons sun ün lung temp, mo per müdadas substanzialas voul que eir il temp da madüranza. Minchün sà: svelt e bain d'inrar chi vain!

Sch'eu dun ün sguard p. ex. sül rapport presidial cha Robert ha cumpilà per la Secziun da la Protecziun da la Patria d'Engiadina e da las Vals dal Süd, 1971 fin 1974, poss constattar ch'el d'eira ingaschà fermamaing:

- a favur d'ün'ordinaziun per mantegner la cuntrada dals lais d'Engiadin'ota, relaschada dal Grond Cussagl in gün dal 1972. Sün las trattativas culs cumüns proprietaris, Stampa, Segl, Silvaplana, ha Robert, sco fidel commember da la suprastanza da la Pro Lej da Segl gnü ün'influenza fich decisiva.
- a favur da las zonas da quietezza illas vals muntagnardas.
- a favur da la Pro Engiadina Bassa, pro la quala Robert appartgnaiva a la giuria per eleger ün planisader regional. Robert es eir stat il cusgliader da quista organisaziun fingià 14 ons avant ch'ella es gnüda fundada uffizialmaing. Dal 1954 ha Robert Ganzoni cumpilà sco prüm: «Lingias essenzialas chi vegnan in dumonda per statüts d'üna corporaziun chi pudess gnir nomnada «PRO ENGIADINA BASSA».
- a favur eir da la planisaziun regionala da l'Engiadin'ota, da la Bergiaglia e dal Puschlav. Da la gronda lavur cha las singulas cumischiuns faivan per la protecziun da la cuntrada ed ün sfrüttamaint limità per salvar Grevasalvas, pel traffic illa val e sur ils pass rapporta Robert in möd fich extais. I's vezza ch'el d'eira al curraint.

Usche as preschainta eir seis rapport sur da las planisaziuns da la gronda part dals cumüns da Tschlin fin Segl. El tgnai' in ögl mincha planisaziun e tscherchaiva cun buns cussagls da diriger quistas in direcziun d'üna buna Protecziun da la Patria. Quista immensa lavur ha Robert prestà quiettamaing e cun ün sensori politic fich remarchabel.

Ün'ouvra da Robert, probabelmaing pac cuntschainta, mo fich interessanta, es sia dissertaziun, ch'el ha preschantà dal 1954 al Prof. dr. Peter Liver a l'università da Berna. Seis titul: «*Beitrag zur Kenntnis des Waldeigentums in Graubünden, unter besonderer Berücksichtigung des Engadins, des Bergells, des Puschlavs und des Münstertals*» imprometta amo hoz – bod 50 ons pü tard – una lectüra fich instructiva.

Da remarchar es eir l'ingaschamaint dal defunt in nom da la Protecziun da la Patria Svizra, chi's spievla in sia opiniun negativa vers las Ouvres Electricas d'Engiadian Bassa, chi han da prüm'innan vugli realisar lur producziun d'electricità sfrüttand l'En exageradamaing. Grazcha ad obstaculs finansials e l'intervenziun da l'u. d. Lia naira ha quista sursfrüttaziun pudü gnir ün pa mitigiada.

Robert s'ha ingaschà diligiaintamaing eir per la Fundaziun Mengelberg aint in Zuort, cusgliader als organs da la Fundaziun in dumondas giuridicas ed organisatoricas da la gestiun agricula.

Id es da giavüschar cha quistas meritaivlas prestaziuns per l'Engiadina vegnan trattadas da vart cumpetenta e preschantadas a la popola-ziun, avant cha'l svilup dals ons 1950 fin 1999 in Engiadina giaja in invlidanza.

Robert Zaccaria Ganzoni ha chattà la forza per quista prestaziun in sia sincera fidanza in Dieu. El d'eira profuondamaing crettaivel illa religiun cristiana ed eir ün fidel aderent da la Baselia protestanta. Quist'ultima ha'l presidià divers ans. In quista carica ha'l pudü manar la restauraziun da la baselia da San Gian e s'ingaschar eir per la renova-ziun da la baselia Bel Taimpel. Ün oter tegn cha Robert appred-schaiva fich e and avaiva dabsögn, d'eira il sain da sa famiglia. Dal 1957 ha el maridà ad Elsi Buchli, chi til ha sustgnü cun grond'amur e bler'incletta. Ad els sun stats regalats 4 uffants, Annetta, Madlaina, Riet e Maria Ursina. Robert avai' eir ün clap dalet da pudair esser il non da seis abeadis.

A tuot las familias chi han stuvü tour cumgià usche dandettamaing da lur pisserus char Robert spordschain il man in amicizcha pigliond viva part via a lur gronda malavita.

Nicolin Bischoff